

ΟΜΙΛΙΑ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
ΚΑΙ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ

ΚΩΣΤΑ ΣΗΜΙΤΗ

ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΤΟΥ ΚΟΜΜΑΤΟΣ

Αθήνα, 21 Φεβρουαρίου 1997

Σύντροφοι και Συντρόφισσες,

Εξετάζοντας την πορεία της διακυβέρνησης και τις επιλογές για την κομματική μας ανασυγκρότηση, οφείλουμε να έχουμε μια ξεκάθαρη εικόνα των στόχων και προτεραιοτήτων της πολιτικής μας. Σήμερα όσο ποτέ, γίνεται φανερό ότι το ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι η μόνη πολιτική δύναμη που συνέλαβε δυναμικά την συγκυρία και ανέλυσε σωστά τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Σήμερα γίνεται φανερό, ότι μόνον το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει συγκεκριμένες προτάσεις και λύσεις για την ελληνική οικονομία και την ελληνική κοινωνία. Σήμερα γίνεται φανερό, ότι μόνο το ΠΑ.ΣΟ.Κ. μπορεί να υπερασπιστεί και να προωθήσει αποτελεσματικά τα εθνικά συμφέροντα, να διασφαλίσει την ανάπτυξη και την ευημερία της χώρας.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Οι επιλογές και οι αποφάσεις για την χώρα μας πραγματοποιούνται στο πιο δύσκολο, ρευστό και ευμετάβλητο διεθνές περιβάλλον των τελευταίων σαρανταπέντε χρόνων. Τρία είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της διεθνούς πραγματικότητας που μας περιβάλλει:

Πρώτον μετά την κατάρρευση του ανατολικού μπλοκ, κατέρρευσε μαζί του όλη η αρχιτεκτονική διεθνούς ασφαλείας που στηριζόταν στον διπολισμό. Αυτή την στιγμή η παρουσία μιας και μόνης υπερδύναμης, των ΗΠΑ, δεν μπορεί να εξασφαλίσει μια νέα διεθνή τάξη πραγμάτων σταθερότητας και ειρήνης. Οι διεθνείς σχέσεις παρουσιάζουν μια έντονη ρευστότητα, μια μεγάλη αλλαγή στις παραδοσιακές συμπορεύσεις και συμπεριφορές όλων των χωρών. Κάθε κράτος αναζητεί το προσφορότερο έδαφος προσανατολισμού στον νέο διεθνή ανταγωνισμό και καταμερισμό. Διαμορφώνονται νέες προσεγγίσεις, ενώ

αναζωπυρώνονται παλαιές έριδες και προστίθενται νέες περιοχές εντάσεων και τριβών στις ήδη γνωστές. Τα Βαλκάνια είναι η πιο χαρακτηριστική περίπτωση των ακραίων επιπτώσεων αυτής της νέας, ρευστής, διεθνούς πραγματικότητας.

Στα σημερινά Βαλκάνια, όπως και στην ευρύτερη περιοχή μας, η Ελλάδα αποτελεί ουσιαστικό παράγοντα ειρήνης και σταθερότητας. Η Ελλάδα συμβάλλει καίρια και αποφασιστικά στην ασφάλεια και σταθερότητα όλης της περιοχής.

Δεύτερο χαρακτηριστικό της νέας διεθνούς πραγματικότητας είναι η επικυριαρχία των διεθνών οικονομικών εξελίξεων στην πολιτική. Αυτή τη στιγμή ο πλανήτης βρίσκεται στην τροχιά ρυθμίσεων, που κοινός τους παρονομαστής είναι η κυριαρχία του ανταγωνισμού. Αλλά, η σημαντικότερη όψη της νέας διεθνούς πραγματικότητας βρίσκεται στην όλο και πιο έντονη κερδοσκοπική δράση του χρηματιστικού κεφαλαίου. Είναι πολύ αμφίβολο αν, σήμερα, ο έλεγχος της διεθνούς οικονομίας βρίσκεται στα χέρια των κυβερνήσεων ή έστω των μεγάλων διεθνών οικονομικών οργανισμών. Οι ανέλεγκτες κινήσεις του διεθνούς χρηματιστικού κεφαλαίου καθορίζουν το περιβάλλον μας. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε χώρα για να ελαχιστοποιήσει τις επιπτώσεις από κινήσεις που δεν μπορεί να επηρεάσει πρέπει να βρεί τον δικό της δρόμο ανάπτυξης, να στηριχθεί στην ανάπτυξη της παραγωγικής της δύναμης, με ανταγωνιστικό τρόπο, στο νέο περιβάλλον.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επέλεξε και πρότεινε στον ελληνικό λαό αυτόν τον δρόμο. Και ο ελληνικός λαός ψήφισε το πρόγραμμά μας, ψήφισε τις θέσεις μας, για μια πραγματική ανάπτυξη, για μια Ελλάδα που αντιμετωπίζει θετικά την πρόκληση του ανταγωνισμού. Η Ελλάδα σήμερα είναι η πιο δυναμική και υγιής οικονομία στον χώρο των Βαλκανίων και της Ανατολικής Μεσογείου. Η επιτυχία της οικονομικής μας πολιτικής, μας

επιτρέπει να αντιμετωπίζουμε με βεβαιότητα την πρόκληση της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.

Το τρίτο χαρακτηριστικό της νέας διεθνούς πραγματικότητας είναι ότι η Ευρώπη, από το σχήμα της Κοινής Αγοράς, προχωρά αποφασιστικά σε πιο βαθείς δεσμούς οικονομικής και πολιτικής ενοποίησης. Το κοινό νόμισμα είναι ο πρώτος σταθμός που θα συνοδευτεί από τις θεσμικές και πολιτικές αναδιαρθρώσεις της Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επέλεξε και ο λαός επικύρωσε με την ψήφο του την προοπτική, να είναι η Ελλάδα μια χώρα με ισότιμη συμμετοχή στην πορεία της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης.

Η απόφαση η δική μας, αλλά και η απόφαση της συντριπτικής πλειοψηφίας του ελληνικού λαού είναι να οδηγήσουμε την Ελλάδα στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, χωρίς να διακινδυνεύσουμε το μέλλον της χώρας υποκύπτοντας στις σειρήνες του απομονωτισμού. Όσοι σήμερα καλούν σε επιστροφή στα στενά σύνορα του εθνικού κράτους, όσοι φωνάζουν ότι πρέπει να αποκόψουμε την Ελλάδα από την Ευρώπη οφείλουν να εξηγήσουν στον ελληνικό λαό τις επιπτώσεις από μια παρόμοια επιλογή. Εμείς δεν παίζουμε με τις τύχες του ελληνικού λαού. Εμείς δεν παίζουμε με τις τύχες της χώρας. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν θα συμβάλλει στις τυχοδιωκτικές τακτικές κομμάτων της Αντιπολίτευσης που θεωρούν ότι μικροκομματικές σκοπιμότητες πρέπει να προσδιορίζουν τις εθνικές πολιτικές.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Σ' αυτό το δύσκολο και γεμάτο μεταβολές διεθνές τοπίο, η Ελλάδα αντιμετωπίζει μια πρόσθετη πρόκληση. Η τουρκική επιθετικότητα και επιβουλή, καθιστά την Ελλάδα την μόνη χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

που αντιμετωπίζει κίνδυνο στην εθνική της ακεραιότητα. Είναι πλέον σαφές, ότι η πολιτική της Άγκυρας συνιστά μείζονα απειλή, όχι μόνον για την Ελλάδα, αλλά για το σύνολο της ευρύτερης περιοχής μας. Η Τουρκία εγείρει αξιώσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην αναθεώρηση των διεθνών συνθηκών που προσδιορίζουν το καθεστώς κυριαρχίας στην μείζονα περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Στόχος της Άγκυρας είναι να δημιουργήσει τις προϋποθέσεις ώστε να μεταβάλλει το status quo στο Αιγαίο.

Η θέση μας είναι κρυστάλλινα διαυγής. Τα εθνικά κυριαρχικά μας δικαιώματα δεν αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Δεν υπάρχει ένα μέτρο ελληνικής γής, θάλασσας ή αέρα, που να μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο διαπραγμάτευσης. Και αυτό πρέπει να το συνειδητοποιήσουν καλά όλοι, στην Τουρκία και όπου αλλού χρειάζεται.

Το σύνολο της πολιτικής μας έχει ως κεντρικό στόχο την αποτροπή και την αποδυνάμωση της τουρκικής επιθετικότητας. Οι διπλωματικές μας πρωτοβουλίες, σε συνδυασμό με την αποφασιστική ενίσχυση της αμυντικής θωράκισης της χώρας, δημιουργούν ένα σταθερό και λειτουργικό πλαίσιο ασφαλείας των ζωτικών εθνικών δικαίων και δικαιωμάτων.

Πολιτική μας είναι ο συνδυασμός της διπλωματικής αποθάρρυνσης και της αποτελεσματικής αποτροπής της τουρκικής επιθετικότητας. Η συνεχής και έντονη κινητοποίησή μας σε όλους τους διεθνείς οργανισμούς, η ενεργοποίηση του ελληνισμού απ' άκρη σ' άκρη του πλανήτη, αποσκοπούν στην δημιουργία ενός δικτύου στήριξης των θέσεών μας, που ήδη αποδίδει τους πρώτους θετικούς καρπούς.

Η πολιτική μας είναι διαυγής και σαφής. Επιδιώκουμε την ειρήνη, την ασφάλεια και την σταθερότητα στην περιοχή μας. Το συμφέρον των

λαών της Ελλάδας και της Τουρκίας είναι η ειρήνη και η συνεργασία. Τα άμεσα αλλά και τα μακροπρόθεσμα συμφέροντα των δύο χωρών, συνδέονται στενά με την ειρήνη και την σταθερότητα στην περιοχή.

Εμείς θα θέλαμε να βοηθήσουμε την Τουρκία να βρεί τον ευρωπαϊκό της προσανατολισμό, να εκσυγχρονιστεί, να ασπαστεί στους βασικούς κανόνες που διέπουν την συμβίωση στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Αλλά πρέπει η Τουρκία, για να βρεί τον δρόμο της ευρωπαϊκής της προοπτικής, να δώσει πρώτα έμπρακτα δείγματα, ότι εγκαταλείπει τα οράματα του οθωμανικού επεκτατισμού. Να δώσει έμπρακτα δείγματα σεβασμού του διεθνούς δικαίου και των αποφάσεων των διεθνών οργανισμών σε Ελλάδα και Κύπρο. Τότε, εάν και εφόσον η Τουρκία με συγκεκριμένο τρόπο και έμπρακτες αποδείξεις, μεταβάλλει την επιθετική της τακτική, όταν δηλώσει και πιστοποιήσει, ρητά και κατηγορηματικά τον σεβασμό της στο διεθνές δίκαιο, τότε, μπορεί να βρει την Ελλάδα αρωγό, ώστε να ξεπεράσει την υπανάπτυξη, να μπορέσει ο τουρκικός λαός να χαράξει δημοκρατικά και ελεύθερα τις επιλογές του μέσα στην ευρύτερη ευρωπαϊκή κοινότητα.

Τότε η Τουρκία θα βρει την Ελλάδα αρωγό και το Αιγαίο θα γίνει γέφυρα ειρήνης και συνεργασίας.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Αυτό είναι το πλαίσιο που προσδιορίζει τις καίριες πολιτικές μας επιλογές. Αυτές είναι οι συνθήκες, που δεν μπορούμε, ούτε επιτρέπεται να αγνοήσουμε στην χάραξη και την εφαρμογή των πολιτών μας. Οι κινητοποιήσεις αυτών των ημερών, μας επιβάλλουν προσθέτως να σκεφθούμε ποια είναι τα ουσιώδη συμφέροντά μας, ποιες είναι οι ουσιώδεις υποχρεώσεις της κυβέρνησης, τι επιβάλλει το συμφέρον της

χώρας, και πώς θα ανταποκριθούμε σ' αυτό. Ο ελληνικός λαός απαιτεί την αλήθεια και την ευθύνη από όλους μας.

Η κυβέρνησή μας -και πιστεύω κάθε κυβέρνηση που θα είχε αίσθημα ευθύνης- έχει δύο καίριες υποχρεώσεις και στόχους.

Πρώτον, να διασφαλίσει αποφασιστικά την εθνική ασφάλεια και την ακεραιότητα της χώρας. Η αμυντική θωράκιση της χώρας έχει ένα υψηλό τίμημα που επιβάλλεται από το είδος της απειλής που αντιμετωπίζουμε. Η κυβέρνηση έπραξε σ' αυτόν τον τομέα το χρέος της, όπως επιβάλλει η ύψιστη επιταγή της ασφάλειας της χώρας. Οι δαπάνες είναι υψηλές, περιορίζουν τις άλλες δυνατότητές μας, αλλά αυτή την στιγμή είναι απόλυτα αναγκαίες.

Δεύτερος στόχος είναι η ισότιμη συμμετοχή της χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η πορεία της ενοποίησης έχει δεσμευτικές προθεσμίες. Έχω τονίσει επανειλημμένα, ότι η ευρωπαϊκή ενοποίηση δεν είναι μια εξαναγκαστική επιλογή για την χώρα. Ακόμα και εάν δεν ήμασταν μέρος αυτής της πορείας, οι πολιτικές μας επιλογές θα έπρεπε να είναι οι ίδιες. Ο παγκόσμιος ανταγωνισμός είναι σκληρός και αδυσώπητος. Οι παλαιές νοοτροπίες και πρακτικές του εθνικού κράτους που οχυρώνεται πίσω από τα σύνορά του, δεν έχουν καμιά ελπίδα επιτυχίας στο σημερινό παγκόσμιο τοπίο. Σήμερα επιβιώνεις μόνον όταν αποφασίσεις να αναπτυχθείς δυναμικά μέσα στον ανταγωνισμό. Και η Ελλάδα θέλει και μπορεί να πετύχει τον στόχο της ανάπτυξης, θέλει και μπορεί να πετύχει την ευημερία και την κοινωνική δικαιοσύνη. Αυτή είναι η δική μας πολιτική πρόταση. Αυτό είναι το σχέδιό μας για την Ελλάδα του σήμερα και του αύριο.

Εμείς, το ΠΑ.ΣΟ.Κ., δεν ζητάμε θυσίες χωρίς αντίκρουσμα. Θα περάσουμε τις δυσκολίες με επιτυχία, φθάνει στην θέση της τυφλής

ρήξης να βάλουμε τον δημιουργικό και γόνιμο διάλογο. Και επειδή λέγονται διάφορα βαρύγδουπα περί κοινωνικής αναληψίας, θα ήθελα να σημειώσω κάτι που γνωρίζει καλά ο ελληνικός λαός, όλοι οι εργαζόμενοι Έλληνες.

Είμαστε σήμερα -ίσως- η μόνη χώρα της Ένωσης, που αντί να περικόπτονται οι κοινωνικές δαπάνες, αντί να καθλώνονται οι μισθοί και τα εισοδήματα, αντί να εκτινάσσονται οι δείκτες της ανεργίας, καταφέραμε μια ισορροπία ανάμεσα στην δημοσιονομική πειθαρχία και την διαφύλαξη και αύξηση σε πραγματικούς όρους του εισοδήματος των εργαζομένων. Όλα αυτά, πέρα από την πτώση του πληθωρισμού, που έσπασε το φράγμα του 7% προς τα κάτω. Είναι σήμερα 6,8% και θα πέσει και άλλο. Είναι ο χαμηλότερος ρυθμός πληθωρισμού που γνώρισε η χώρα από την εποχή της πετρελαϊκής κρίσης του 1973.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Ας κοιτάξουμε τις εξελίξεις στην Ευρώπη, ακόμα και σε χώρες που σοσιαλιστικά κόμματα μετέχουν στην εξουσία. Ας δούμε τις πολιτικές που ακολουθούν και ας συγκρίνουμε. Τότε θα γίνει κατανοητό ότι η πρότασή μας αποτελεί σήμερα για τον τόπο μας τον μόνον δυνατό συγκερασμό, ανάμεσα στην εξασφάλιση της ανάπτυξης, την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων και την διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής με την ενίσχυση του κοινωνικού κράτους και των μηχανισμών του.

Φυσικά γνωρίζουμε τις τεράστιες δυσκολίες που υπάρχουν. Αλλά σύντροφοι, στην Ελλάδα σήμερα υπάρχουν δύο δρόμοι:

Ο πρώτος δρόμος είναι να μην αναμετρηθούμε με τα προβλήματα. Να αναβάλλουμε την λύση τους -για άλλη μια φορά- σε κάποιο αόριστο

μέλλον. Να κλείσουμε τα μάτια. Να μπούμε πάλι στον δρόμο της υπερχρέωσης της χώρας για να κάνουμε παροχές χωρίς αντίκρουσμα. Να βυθίσουμε δηλαδή την χώρα σε μια καταστροφική κρίση, χωρίς προηγούμενο.

Εάν κλείσουμε τα μάτια στον γύρω μας κόσμο, η κρίση που επέλθει, θα εξανεμίσει το εισόδημα των εργαζομένων. Θα τινάξει στον αέρα τις κατακτήσεις όλων των κλάδων. Θα αποδιαρθρώσει το κοινωνικό κράτος, το ασφαλιστικό σύστημα, και θα σβήσει κάθε προοπτική ανάπτυξης της χώρας. Αυτήν την προοπτική της περιθωριοποίησης της χώρας, εμείς δεν την δεχόμαστε και δεν θα την υπηρετήσουμε ποτέ, θυσιάζοντας το συμφέρον της χώρας στον βωμό του λαϊκισμού.

Ο δεύτερος δρόμος είναι αυτός που χαράξαμε, αυτός που υπηρετούμε με συνέπεια και αρχίζει να αποδίδει καρπούς. Σταθεροποιήσαμε την οικονομία, στερεώσαμε την δημοσιονομική πειθαρχία, διαφυλάσσουμε το εισόδημα, ενισχύουμε το κοινωνικό κράτος και επιταχύνουμε την αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Τα κόμματα της αντιπολίτευσης αδυνατούν να κατανοήσουν αυτή τη πολιτική. Αδυνατούν να παρακολουθήσουν μια πολιτική με περισσότερους στόχους, διαφοροποιήσεις, ιεραρχήσεις. Συντάσσονται όλα μαζί στη σιγουριά της καταγγελίας. Αφού δεν μπορούν να οδηγήσουν τη χώρα στο μέλλον ανέλαβαν να διαχειριστούν το παρελθόν.

Μας λένε διαρκώς τα κόμματα της αντιπολίτευσης να δώσει το κράτος εδώ να δώσει εκεί. Εμείς δεν θεωρούμε ότι ο κρατικός προϋπολογισμός είναι κομματικός κορβανάς, για να μοιράζουμε χρήματα ώστε να αντλήσουμε κομματικά οφέλη. Για μας, κάθε δραχμή του κρατικού προϋπολογισμού κρύβει μέσα της τον κόπο, τον μόχθο, τον ιδρώτα και την προσφορά του έλληνα πολίτη. Ο ελληνικός λαός δεν εργάζεται για να σπαταληθεί το χρήμα με βάση το κομματικό συμφέρον, αλλά μοχθεί

για να υπάρξει ανάπτυξη και κοινωνική δικαιοσύνη. Και αυτό κάνουμε, με συνέπεια και υπευθυνότητα. Άλλωστε όλοι αυτοί που τόσο εύκολα μοιράζουν μερικά δισεκατομμύρια εδώ, μερικά δισεκατομμύρια εκεί ξεχνούν μετά να αθροίσουν τα όσα απλόχερα μοίρασαν. Η απειλή για την οικονομία μας είναι η αφανής αυτή συνεχώς διογκούμενη δαπάνη με το επιχείρημα ότι μιλάμε δήθεν μόνο για μικροποσά.

Αν υποκύψουμε στον λαϊκισμό της αντιπολίτευσης για συνεχείς παροχές, θα ξαναπέσουμε στον φαύλο κύκλο του δανεισμού, κάνοντας δαπάνες μεγαλύτερες από τα έσοδα. Όταν όμως δανείζεσαι για να ικανοποιείς αιτήματα για παροχές, φοροαπαλλαγές, επιχορηγήσεις, παραγραφές χρεών κλπ. τότε, φορτώνεις με χρέη την οικονομία και το τελικό αποτέλεσμα βγαίνει ξινό για όλους. Το κόστος των παροχών βαρύνει όλους μας. Βαρύνει και εκείνους που ωφελούνται προσωρινά από αυτές, γιατί και άλλοι, ακολουθώντας το παράδειγμά τους, κατακτούν αντίστοιχες παροχές. Το κόστος το πληρώνουμε όλοι μας και το πληρώνουμε ακριβά. Το πληρώνουμε με την μορφή τόκων επί του δημοσίου χρέους.

Από κάθε χιλιάριο που πλήρωσε ο κάθε φορολογούμενος πολίτης το 1996 για άμεσους και έμμεσους φόρους, πάνω από 340 δρχ. δαπανήθηκαν για την πληρωμή τόκων για τα δάνεια στα οποία κατέφυγε το δημόσιο τα τελευταία 15 χρόνια.

Δεν είναι για χατίρι του Μάαστριχτ που πρέπει να μειώσουμε το έλλειμμα του δημοσίου. Είναι για χατίρι δικό μας και χατίρι των παιδιών μας. Είναι για να μην συνεχίσουμε να διογκώνουμε τους φόρους που χρειάζονται για την εξυπηρέτηση του δημοσίου χρέους. Είναι για να υπάρχουν χρήματα για επενδύσεις, για καλύτερη παιδεία, για κοινωνική πρόνοια.

Το κοινωνικό πρόσωπο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το υπηρετούμε με το να αφιερώνουμε πόρους στη ανάπτυξη, σε επενδύσεις και έτσι για την αύξηση της απασχόλησης, για την κοινωνική πολιτική, για την παιδεία. Πήραμε μέτρα ελάφρυνσης για τους χαμηλοσυνταξιούχους και θεσπίσαμε για πρώτη φορά μέτρα για τους συνταξιούχους που έχουν πραγματικά χαμηλά εισοδήματα. Μετατρέψαμε τον ΟΓΑ σε Ταμείο Κύριας Ασφάλισης των αγροτών, τιμαριθμοποιήσαμε την αγροτική σύνταξη.

Για την Παιδεία, ο φετινός προϋπολογισμός προβλέπει μεγαλύτερο ποσοστό δαπανών από οποιαδήποτε άλλη χρονιά. Το κοινωνικό πρόσωπο του ΠΑ.ΣΟ.Κ. το υπηρετούμε με το να εξασφαλίζουμε εισοδηματικές βελτιώσεις σε πραγματικούς όρους. Οι εκπαιδευτικοί θα πάρουν το 1997 αύξηση που φτάνει από το 9% μέχρι το 16% όταν ο πληθωρισμός βρίσκεται ήδη στο 6,8%. Επιβάλαμε φόρο στην μεγάλη ακίνητη περιουσία, και πετύχαμε να μειώσουμε το μερίδιο των εργαζομένων στα φορολογικά βάρη, περιορίζοντας την φοροδιαφυγή. Με το επενδυτικό μας πρόγραμμα επίσης, επιτύχαμε μετά από πολλά χρόνια, ικανοποιητικούς ρυθμούς ανάπτυξης, που δημιούργησαν εισοδήματα και αύξησαν κατά 150.000 τις θέσεις εργασίας.

Μερικοί μεταξύ μας απορούν για τις κοινωνικές αντιδράσεις. Ξεχνούν ότι η κοινωνία μας είναι μια κοινωνία ομάδων με αντικρουόμενα συμφέροντα, συντεχνιακών συσπειρώσεων, ανισότητας ρυθμίσεων που βασίζονται σε πελατειακές σχέσεις, διαφοροποιήσεων που προκύπτουν από τη δύναμη του εκβιασμού. Αυτά τα κοινωνικά μορφώματα, αυτές τις διαχωριστικές λειτουργίες θέλουμε να ξεπεράσουμε. Με αυτά να αναμετρηθούμε. Είναι ουτοπική η προσδοκία ότι θα αποκαταστήσουμε κοινωνική δικαιοσύνη και ορθολογική οργάνωση χωρίς σύγκρουση. Θα υπάρξουν και άλλες συγκρούσεις. Γιατί το κατεστημένο αμύνεται. Γιατί οι νοοτροπίες και πρακτικές του κράτους παροχών και της συντεχνιακής

οργάνωσης αμύνονται. Αλλά η όποια σύγκρουση δεν πρόκειται να μας οδηγήσει στο να ξεστρατίσουμε από το δρόμο του διαλόγου.

Στον δρόμο της ανάπτυξης και διαφύλαξης της κοινωνικής συνοχής, υπάρχει η ανάγκη του πιο ουσιαστικού διαλόγου ανάμεσα στις κοινωνικές δυνάμεις για τους εθνικούς στόχους. Στον αγροτικό τομέα θεμελιώσαμε τους θεσμούς ενός διαρκούς, οργανικού και αποτελεσματικού διαλόγου με το σύνολο της αγροτικής τάξης, ώστε να επιτύχουμε την αναδιάρθρωση της αγροτικής πολιτικής. Εμείς έχουμε προτάσεις, μέτρα και κατευθύνσεις για την αναδιάρθρωση της γεωργίας και την ολόπλευρη ανάπτυξη της υπαίθρου. Σε όλες τις προτάσεις μας υπάρχει ανοιχτός διάλογος για βελτιώσεις και αναπροσαρμογές, όπου κριθεί αναγκαίο. Σ' αυτό τον καλόπιστο, γόνιμο και δημιουργικό διάλογο, είμαστε πάντοτε ανοιχτοί. Ο κοινωνικός διάλογος που οδηγεί σε ευρύτερες συμφωνίες είναι άλλωστε ένας από τους κεντρικούς στόχους μας.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Σ' αυτό το δύσκολο τοπίο, η κυβέρνηση δεν μπορεί να επιτύχει τους στόχους της χωρίς την ολόπλευρη κοινωνική ενεργοποίηση. Κανένας από τους στόχους μας δεν μπορεί να επιτύχει, εάν δεν υπάρχει μια ενεργοποιημένη, δραστήρια και κριτική κοινωνία σε κάθε μας βήμα. Αυτή η κοινωνική ενεργοποίηση είναι το κατεξοχήν έργο του κόμματός μας.

Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει στέρεους δεσμούς με την ελληνική κοινωνία, δεσμούς που σφυρηλατήθηκαν στα 22 χρόνια αγώνων και δράσης για τα προβλήματα και την πρόοδο της χώρας. Αλλά, αυτοί οι δεσμοί δεν μπορεί να είναι μόνον ιστορικοί. Οι δεσμοί ενός κόμματος πρέπει να

ακουμπούν στο παρελθόν, αλλά να κατευθύνονται δυναμικά προς το μέλλον. Αποστολή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι να γίνει δύναμη πρωτοπορίας στους μεγάλους κοινωνικούς μετασχηματισμούς και τις ρωμαλέες αλλαγές που σχεδιάσαμε και υλοποιούμε ήδη με την πολιτική μας. Αποστολή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι να δείχνει το δρόμο. Δεν είναι αποστολή του ΠΑ.ΣΟ.Κ. να αναπαράγει ό,τι υπάρχει για να αποφύγει πολιτικό κόστος και αντιδράσεις επιμέρους ομάδων.

Υπάρχουν ορισμένες φορές κάποια ερωτηματικά, αν πορευόμαστε σύμφωνα με τις αξίες και τις αρχές μας. Ορισμένες, μάλιστα, φορές, κάποιοι ανάμεσά μας, χρησιμοποιούν ταμπέλες, χωρίζοντας τους συντρόφους σε πατριώτες, άρα και μειοδότες, σε αριστερούς, άρα και δεξιούς.

Σύντροφοι, η ιστορία του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι πολύ μεγάλη και ο κόσμος του ΠΑ.ΣΟ.Κ. είναι πολύ έμπειρος για να δεχθεί και να νομιμοποιήσει όποιους κυκλοφορούν μοιράζοντας πιστοποιητικά και ταμπέλες.

Κανείς σύντροφος δεν χρειάζεται πιστοποιητικά από κανέναν. Κανένας δεν έχει δικαίωμα να θεωρεί ότι μπορεί να εκδίδει παρόμοια πιστοποιητικά. Είναι δυνατόν να επαναφέρουμε στις συντροφικές μας σχέσεις τα πιστοποιητικά εθνοφροσύνης μεταφρασμένα σε μια δική μας κομματική γλώσσα;

Εγώ, σύντροφοι, δεν καταλαβαίνω καμμία από αυτές τις ταμπέλες. Πιστεύω ότι κανένα μέλος, κανένας οπαδός του ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν μπορεί να παρακολουθήσει αυτές τις σκιαμαχίες χαρακτηρισμών, που δεν έχουν κανένα πραγματικό πολιτικό και ιδεολογικό αντίκρουσμα. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. έχει θέσεις, έχει λειτουργίες. Το ΠΑ.ΣΟ.Κ. επιδιώκει ανοιχτό εσωτερικό δημοκρατικό διάλογο για όλα. Οι θέσεις μας σε όλα τα θέματα έχουν προκύψει από διαδικασίες θέσεων, συγκλίσεων, σύνθεσης των

απόψεων. Εάν υπάρχει κάπου άποψη μειοψηφίας είναι σεβαστή από όλους, όπως σεβαστή και εκτελεστή είναι η άποψη της πλειοψηφίας.

Πιστεύω όμως σύντροφοι, ότι στα πολιτικά ουσιώδη και κεφαλαιώδη δεν τίθεται καν θέμα πλειοψηφίας και μειοψηφίας. Είμαστε όλοι το ενιαίο ΠΑ.ΣΟ.Κ., είμαστε ο φορέας της πολιτικής εντολής του ελληνικού λαού να οδηγήσουμε την Ελλάδα στην ανάπτυξη, την πρόοδο και την κοινωνική δικαιοσύνη. Είμαστε φορείς της εντολής να πραγματοποιήσουμε τον στόχο της ισχυρής Ελλάδας, μιας χώρας ισότιμης στην Ευρώπη, σεβαστής σε φίλους και αντιπάλους. Και αυτό θα το επιτύχουμε όλοι μαζί, με την ενότητά μας.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Δεν δέχομαι τις ταμπέλες και για έναν άλλο λόγο. Στο ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν μας περισσεύει κανείς. Κανείς δεν είναι περισσότερο ή λιγότερο ΠΑ.ΣΟ.Κ. από τον άλλον. Τα διλήμματα πατριωτικό ΠΑ.ΣΟ.Κ. ή όχι, κοινωνικό ΠΑ.ΣΟ.Κ. ή όχι, αριστερό ΠΑ.ΣΟ.Κ. ή όχι είναι διλήμματα ψευδή. Είναι όμως και διλήμματα συντήρησης. Διλήμματα που μας κρατούν δεμένους σε σκιαμαχίες. Είμαστε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. των αποφάσεών μας. Εμείς οι ίδιοι θα το οδηγήσουμε σε μια νέα εποχή, με τους νέους προσανατολισμούς, τις νέες κατευθύνσεις, τις νέες προοπτικές, που μαζί αποφασίζουμε και διαμορφώνουμε. Κανείς άλλος δεν θα αναλάβει αυτό το έργο για μας. Αυτό το έργο πρέπει να το επιτελέσουμε. Οι προοπτικές που έδωσε εντολή σε μας ο ελληνικός λαός να κάνουμε πράξη οφείλουν να γίνουν πράξη. Να τιμήσουμε τις δεσμεύσεις μας απέναντι στον λαό.

Το πατριωτικό, το κοινωνικό, το αριστερό ΠΑ.ΣΟ.Κ., όλο το ΠΑ.ΣΟ.Κ. δηλ., ζητά και αναζητά διαρκώς νέους δρόμους. Ένα αδιάφορο και

κατεστημένο ΠΑ.ΣΟ.Κ. δεν αναζητά, δεν προβληματίζεται, παραμένει στάσιμο. Αυτή η στασιμότητα είναι κίνδυνος για τον πατριωτικό, κοινωνικό και αριστερό μας χαρακτήρα. Με αυτή την στασιμότητα πρέπει να συγκρουστούμε, όχι μοιράζοντας ταμπέλες αλλά παράγοντας κομματικό και πολιτικό έργο.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Κάποιοι μας κατηγορούν ότι με την πολιτική μας, εγκαταλείπουμε τις κοινωνικές δυνάμεις που παραδοσιακά στήριζαν το ΠΑ.ΣΟ.Κ. και επιχειρούμε αλλοίωση της κοινωνικής μας αναφοράς και φυσιογνωμίας. Και αυτό συνιστά κατ' αυτούς βαθύτερη συντηρητική στροφή καθώς μετατοπίζεται το κοινωνικό κέντρο βάρους του κόμματος σε μεσαία στρώματα. Πρώτα απ' όλα ας παρατηρήσω ότι στην Ελλάδα η κοινωνική διαστρωμάτωση είναι διαφορετική από εκείνη στις αναπτυγμένες βιομηχανικές κοινωνίες και οι αυτοαπασχολούμενοι αποτελούν ένα σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού και των ψηφοφόρων του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Ας μη ξεχνάμε επίσης ότι τις πολιτικές πλειοψηφίες σε δημοκρατικά αρθρωμένες κοινωνίες τις στηρίζουν κοινωνικοί συνασπισμοί ευρέος φάσματος.

Το να σταθείς με ειλικρίνεια απέναντι σε μια ιστορική εξέλιξη όπου οι ταξικές οριοθετήσεις δεν έχουν την καθαρότητα παλιών εποχών, όπου οι κοινωνικές διαστρωματώσεις παίρνουν διαφορετική μορφή, δεν σημαίνει και κοινωνική στροφή, ούτε άρνηση κοινωνικών δυνάμεων. Αντιθέτως, σήμερα περισσότερο παρά ποτέ σε μια κοινωνία σε διαρκή αλλαγή χρειάζεται να διαμορφώσουμε μια μεγάλη κοινωνική πλειοψηφία που να εδράζεται στις πραγματικά παραγωγικές δυνάμεις του τόπου κι

αυτό απαιτεί να διαφοροποιηθούμε από συντεχνιακές πρακτικές, την παραοικονομία, τους πελάτες του κράτους παροχών.

Ο κοινωνικός συνασπισμός που στηρίζει το ΠΑ.ΣΟ.Κ. θα οικοδομείται στις δυνάμεις της εργασίας, της παραγωγής, του πνεύματος και του πολιτισμού και δεν θα οικοδομείται πια γύρω από το κράτος παροχών, την πελατειακή σχέση, την συντεχνιακή οργάνωση της κοινωνίας. Δεν θα ανέχεται τον παρασιτισμό, ούτε θα κάνει τα στραβά μάτια στην κρατική διαφθορά, την κοινωνία της συναλλαγής και του άνομου πλουτισμού. Θα ανοίξουμε σκληρό μέτωπο απέναντί τους. Γιατί κρινόμαστε κάθε στιγμή από τον ελληνικό λαό για τη συμβολή μας στην υλοποίηση της παραγωγικής ανασυγκρότησης, περιφερειακής συγκρότησης και θεσμικού εκσυγχρονισμού της χώρας.

Αυτό το ξεκαθάρισμα για το ποια είναι η βάση μιας προοδευτικής και εκσυγχρονιστικής παράταξης είναι όχι απλώς αναγκαίο, αλλά αποτελεί θέση αρχής για μια σύγχρονη Αριστερά.

Σύντροφοι και συντρόφισσες,

Κίνδυνος δεν είναι να έχουμε διαφορετικές απόψεις ανάμεσά μας. Κίνδυνος είναι να μην αναλογιζόμαστε, σκεπτόμαστε, αναλύουμε, αναζητούμε και να κάνουμε κριτική σ' αυτούς που έχουν και άποψη και έργο. Κίνδυνος δεν είναι να διαφωνούμε, αλλά να παραλύουμε τις λειτουργίες μας, μη επιδιώκοντας να ξεκαθαρίσουμε για ποιο πράγμα διαφωνούμε και αντίθετα να δαιμονοποιούμε την άλλη άποψη.

Πίστευα πάντα και πιστεύω σταθερά, ότι σε όλα τα ζητήματα πολιτικής πρέπει να υπάρχουν καθαρές λειτουργίες, καθαρές σχέσεις και καθαρές λύσεις.

Έχουμε κατακτήσει μια νέα συλλογικότητα, που έχει ξεπεράσει οριστικά μια περίοδο διοικητικών σχέσεων καθοδήγησης στο κόμμα μας. Αυτή η νέα συλλογικότητα χρειάστηκε χρόνο για να κατανοηθεί και χρειάζεται χρόνος να την εμπεδώσουμε, με τίμημα κάποιες υστερήσεις στην κομματική δουλειά και καθυστερήσεις ακόμα και στο κυβερνητικό έργο. Αλλά η εμπέδωσή της είναι και αυτή έργο μας, έργο όσων πιστεύουν ότι η δημοκρατική συμπεριφορά δεν είναι μόνο διακήρυξη αλλά και πράξη.

Όμως, οι κομματικές και κυβερνητικές λειτουργίες δεν μπορεί να είναι αναντίστοιχες με τις απαιτήσεις της κοινωνίας και των προβλημάτων της από εμάς. Η αποτελεσματικότητα προϋποθέτει συντονισμό, συνεννόηση, συνεργασία, να μην αντιλαμβανόμαστε τον εαυτό μας και όλους τους άλλους ως ανταγωνιστές σε έναν αγώνα εξουσίας. Με τέτοιες νοοτροπίες ένα είναι βέβαιο, η εξουσία θα πορευτεί άλλους δρόμους.

Δεν έχουμε περιθώριο για ομφαλοσκοπήσεις, για αναζήτηση ευφυολογημάτων και συνθημάτων, για ταμπέλες και για παιγνίδια κατανομής ρόλων, την ώρα που κρινόμαστε σκληρά, σαν σύνολο, από τον ελληνικό λαό. Όλα τα συλλογικά όργανα κυβέρνησης και κόμματος πρέπει να τεθούν ταχύτατα σε μια τροχιά αποτελεσματικότητας και συλλογικής παραγωγής έργου. Χρειάζεται συλλογικότητα στη λήψη της απόφασης, συλλογική εκτέλεση των αποφάσεων αλλά και εξατομικευμένη ευθύνη του καθενός σε κυβέρνηση και κόμμα για τις πράξεις, τους λόγους ή τις παραλείψεις του. Τονίζω κατηγορηματικά, ότι όσο εξαρτάται από εμένα θα πράξω το καθήκον μου, σε κάθε τομέα που έχω την ευθύνη να το πράξω. Αλλά ζητώ από όλους, από το Εκτελεστικό Γραφείο ως την τελευταία νομαρχιακή επιτροπή και επαρχιακό γραφείο, να στραφούμε αποφασιστικά στην κοινωνία, να δώσουμε εκεί την μάχη της πειθούς και της ανασυγκρότησης.

Ιδίως η ανασυγκρότηση είναι ένα κλειδί για τη μελλοντική μας πορεία. Η ανασυγκρότηση δεν είναι μόνο ένα οργανωτικό εγχείρημα. Όπως δεν είναι μια υπόθεση μιας μερίδας μόνο στελεχών. Είναι μια πολιτική διαδικασία, ώστε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. να διαφύγει τον κίνδυνο ενός κόμματος παραγόντων, προυχόντων, διαχείρισης και νομής εξουσίας. Να είναι το κόμμα της κοινωνίας των πολιτών, το κόμμα των ενεργών πολιτών με κοινωνική ευθύνη, το κόμμα των ζωντανών δυνάμεων της πατρίδας μας. Νέες δράσεις χρειάζονται νέα σχήματα. Διευρυμένες Ν.Ε., Θεματικές Οργανώσεις, Ανοιχτές συζητήσεις χωρίς ταμπέλες. Χρειάζεται πρωτοβουλία, φαντασία, κινητικότητα. Πρέπει να σηματοδοτήσουμε τη νέα εποχή και μία νέα κομματική δράση σε περιεχόμενο και σε μορφή.

Καλώ όλους να κάνουμε πράξη μια νέα πολιτική ηθική σχέσεων ανάμεσά μας. Αυτό περιμένουν από μας τα εκατομμύρια των οπαδών και ψηφοφόρων του ΠΑ.ΣΟ.Κ. Αυτό περιμένει όμως και το σύνολο της ελληνικής κοινωνίας, καθώς το κόμμα μας έχει όχι μόνον την ευθύνη της διακυβέρνησης, αλλά αποτελεί την βάση ισορροπίας του πολιτικού μας συστήματος. Οι δικές μας επιλογές προσδιορίζουν αποφασιστικά την πορεία του συνόλου του πολιτικού σκηνικού. Έχουμε κατακτήσει δυναμικά την πρωτοπορία στις πολιτικές μας θέσεις. Ας κερδίσουμε και την μάχη της ποιότητας των λειτουργιών μας, πολιτικοποιώντας τον λόγο μας, διώχνοντας από πάνω μας τα τελευταία κατάλοιπα μιας πολιτικής γλώσσας που αφόριζε αντί να κρίνει και μιας συμπεριφοράς που ύψωνε διαχωριστικές γραμμές αντί να ενώνει.

Καλώ όλους να ανταποκριθούν σ' αυτό το κάλεσμα ενότητας και αποτελεσματικότητας. Καλώ όλους σε έναν νέο πολιτικό λόγο και ένα νέο πλαίσιο κομματικής ηθικής σχέσεων και συμπεριφορών ανάμεσά μας. Καλώ όλους να αναδείξουμε το ΠΑ.ΣΟ.Κ. σε ηγεμονική δύναμη, που θα κυβερνήσει αποτελεσματικά αυτήν την τετραετία, ώστε να κερδίσει και την επόμενη, ολοκληρώνοντας το έργο του.

Αυτός είναι ο πραγματικός μας αγώνας, αυτός είναι ο πραγματικός μας στόχος.

Από την πρώτη ημέρα που αναλάβαμε την διακυβέρνηση, δεν δώσαμε καμμία υπόσχεση που δεν εκπληρώσαμε. Εμείς δεν συγκαλύψαμε τα προβλήματα. Αντίθετα, τα επισημάναμε. Εμείς καταθέσαμε στον ελληνικό λαό θέσεις, προτάσεις και λύσεις με προοπτική για τα μεγάλα προβλήματα της χώρας. Εμείς προχωρούμε αταλάντευτοι στην υλοποίηση της λαϊκής εντολής της 22ας του Σεπτέμβρη. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι στις θέσεις μας και τις επιλογές μας έχουμε την συναίνεση και την συμφωνία της μεγάλης πλειοψηφίας του ελληνικού λαού.

Ο λαός μας θέλει την πρόοδο, θέλει την ευημερία, θέλει την συναίνεση και τον δημιουργικό διάλογο. Η κοινωνία αρνείται την άκαρπη αντιπαράθεση. Η κοινωνία αρνείται τον διχασμό. Η κοινωνία καταδικάζει την πόλωση. Η κοινωνία θέλει την ώρα αυτή πολιτική και κοινωνική ευθύνη για να καταστήσουμε την χώρα μας ευημερούσα, ανταγωνιστική και κοινωνικά δίκαιη.

Η κοινωνία περιμένει να επιτύχουμε όλοι μαζί τους κοινούς μας στόχους: μια Ελλάδα ισχυρή και ανταγωνιστική, στην οποία δεν θα ευημερούν μόνον οι αριθμοί αλλά και οι άνθρωποι. Η κοινωνία περιμένει να προχωρήσουμε όλοι μαζί. Και αυτό θα το επιτύχουμε, γιατί είναι χρέος μας. Γιατί αυτό επιτάσσει το συμφέρον και η προοπτική της χώρας.

Η κυβέρνησή μας, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ, δίνει μάχη για τους εργαζόμενους, τους επαγγελματίες, τους αγρότες, τους παραγωγούς, το ανθρώπινο δυναμικό της χώρας. Την μάχη αυτή θα συνεχίσουμε χωρίς δισταγμό. Για να εξασφαλίσουμε σε όλους όσοι ζουν στην χώρα, δυνατότητες και προοπτικές, για να στερεώσουμε την ελπίδα.

Γι' αυτό θα είμαστε αποφασιστικά αντίθετοι σε ότι υπονομεύει το μέλλον.
Το μέλλον θέλουμε να είναι της Ελλάδας. Θέλουμε να είναι δικό μας. Και
θα το πετύχουμε.